

Riksdagens protokoll

1989/90:82

Fredagen den 9 mars

Kl. 12.00–12.02

Protokoll
1989/90:82

Förhandlingarna leddes av förste vice talmannen.

1 § Hänvisning av ärenden till utskott

Föredrogs och hänvisades

Motionerna

1989/90:Kr5–Kr12 till kulturutskottet

1989/90:Ju20–Ju22 till justitieutskottet

1989/90:Sk44–Sk48 till skatteutskottet

2 § Bordläggning

Anmälades och bordlades

Propositionerna

1989/90:76 Regionalpolitik för 90-talet

1989/90:88 Vissa näringspolitiska frågor

Motionerna

1989/90:K258 av Inger Schörling m.fl. (mp) Grundlagsskydd för oreglerade älvar

1989/90:Jo425 av Inger Schörling m.fl. (mp) Fiskets framtid

1989/90:Jo883 av Sven Eric Lorentzon m.fl. (m) Miljöfrågor

1989/90:T258 av Sven Eric Lorentzon m.fl. (m) Stimulansbidrag för eftermontering av katalysatorer, m.m.

Lagutskottets betänkanden

1989/90:LU14 Det allmännas skadeståndsansvar m.m.

1989/90:LU15 Onykterhet till sjöss, m.m.

1989/90:LU16 Lagstiftning beträffande ideella föreningar

1989/90:LU17 Ändring i utskönningsbalken

Försvarsutskottets betänkande

1989/90:FöU5 Beredskapsbudget för totalförsvarets civila del

3 § Meddelande om interpellation

Meddelades att följande interpellation framställdes

den 9 mars

1989/90:140 av *Anders Björck* (m) till utbildningsministern om den framtida radio/TV-politiken:

Riksdagen tog senast ställning till radio- och TV-politiken genom beslut vid riksmötet 1986. Sedan dess har den tekniska utvecklingen tvingat fram en förändrad situation. Sveriges Radios etermediemonopol har brutits genom att satellit- och kabelkanaler har ökat mångfalden och konkurrensen. Denna utveckling har skett under starkt motstånd från monolets anhängare.

Det har länge stått klart att ett nytt beslut om radio- och TV-politikens inriktning och Sveriges Radios framtid snart måste tas av riksdagen. Den förändrade konkurrenssituationen och satellit-TV:s genombrott gör att beslutet från 1986 blir alltmer föråldrat.

Den förändrade situationen har delvis ryckt undan möjligheten för politikererna att bestämma vad svenska folket skall tillåtas lyssna till och titta på. Detta har påverkat debatten och förändrat inställningen hos svenska folket. Det råder ingen tvekan om att en klar majoritet i dag ställer sig positiv till ökad konkurrens och etablerande av fristående radio- och TV-stationer och motsätter sig inskränkningar i rätten att ta emot satellit- och kabel-TV-program.

Den förändrade verkligheten påverkar Sveriges Radios framtid på flera sätt. Därför har en intensiv debatt startat både inom SR och bland allmänheten om skapandet av en ny, fristående och reklamfinansierad tredje TV-kanal. Samtidigt har inom SR-koncernen diskuterats att starta en fristående beställ-TV-kanal enligt den s.k. pay-per-view-modellen.

Det har framförts åtskilliga skäl från SR-ledningens sida för att starta en beställ-TV-kanal. Det talas både om att gagna public service-uppdraget och att skaffa nya intäkter till företaget. Andra skäl är att det skall bli lättare att tillförsäkra SR sändningsrättigheter till filmer och större evenemang, vilket i praktiken innebär att motivet är att cementera koncernens monopolställning.

Det finns starka skäl att ställa sig avvaktande till dessa planer. Det ligger knappast inom public service-uppdraget att ge sig in på en satsning vars kostnadsrisker skall bäras av alla licensbetalare, medan endast ett fåtal kommer att ha tillgång till kanalens utbud. I public service-tanken ligger att televisionen görs för allmänheten och skall kunna nå alla.

Noteras kan vidare att frågan om huruvida beställ-TV ingår i public service-uppdraget inte har underställts riksdagen. I uttalandet hänvisar SR:s kon-

cernchef till kontakter med regeringen, men något ställningstagande från regeringen har inte redovisats.

Innan SR fattar några avgörande beslut om betal-TV är det viktigt att regeringen ger besked om sin inställning i frågan och att den sätts in i sitt sammanhang vad gäller möjligheten för olika aktörer att bedriva motsvarande verksamhet på samma villkor som Sveriges Radio.

Det nu gällande avtalet mellan Sveriges Radio och staten gäller fram till den 30 juni 1992. Avtalet bygger på en bred majoritet inom Sveriges riksdag. Det förbereddes av en parlamentarisk arbetsgrupp under ordförandeskap av statsrådet Bengt Göransson.

Det är för den fortsatta beredningen av mediepolitiken nödvändigt att få klara besked om gällande riksdagsbeslut och överenskommelser skall respekteras eller om förändringar under avtalsperiodens gång avser att genomdrivas. Ett klarläggande från regeringen om dess inställning på denna punkt är viktigt.

Tidigare avtal mellan Sveriges Radio och staten har beretts i parlamentariska former. Detta har tett sig naturligt med tanke på vikten att i frågor som ytterst rör yttrande- och informationsfriheten skapa bred uppslutning i Sveriges riksdag. Också på denna punkt är det av största vikt att regeringen ger besked om den avser att låta också andra partier än det socialdemokratiska påverka mediepolitiken på beredningsstadiet genom att det kommande avtalet med SR-koncernen skall föregås av en parlamentarisk beredning. Besked bör lämnas vid vilken tidpunkt regeringen avser att tillsätta en sådan.

Med anledning av det anförda ber jag att till statsrådet få ställa följande frågor:

1. Anser statsrådet att det nu existerande avtalet mellan Sveriges Radio och staten skall gälla fram till den 30 juni 1992?
2. Kommer statsrådet att ta initiativ till en parlamentariskt sammansatt beredning med uppgift att bereda den framtida radio/TV-politiken?
3. Föranleder diskussionerna inom Sveriges Radio om att starta en beställ-TV-kanal några åtgärder från regeringens sida?

4 § Meddelande om frågor

Meddelades att följande frågor framställdes

den 9 mars

1989/90:451 av *Gudrun Schyman* (vpk) till statsrådet Anita Gradin om regeringens ställningstagande till EG-kommissionens förslag om patent på liv:

Enligt en artikel i *Ny Teknik* den 8 mars (1990:10) kan man läsa att Sverige via EFTA yttrat sig om EG-kommissionens förslag till patent på liv. Yttrandet är hemligstämplat av regeringen, och inte ens riksdagens EFTA-kommitté har fått veta vad de svenska förhandlarna svarat.

Flera partier (vpk, centern och miljöpartiet) vill uttryckligen förbjuda patent på växter, djur och mänsklig vävnad i motsats till EG-kommissionen.

Trots politisk oenighet i riksdagen har alltså regeringen presenterat en officiell svensk hållning, som man dessutom låtit hemligstämpla.

Mot bakgrunden av ovanstående vill jag ställa följande fråga:

Tänker utrikeshandelsministern häva hemligstämpeln och tillåta en demokratisk diskussion?

1989/90:452 av *Martin Olsson* (c) till statsrådet Margot Wallström om märkning av kosmetiska preparat, som testats på djur:

I syfte att begränsa de plågsamma djurförsöken genom ökad kännedom om dem begärde jag 1984 i en motion införande av regler om att det på kosmetiska och hygieniska preparat skall anges om preparatet eller i detta ingående ingredienser testats på djur. 1985 uttalade sig riksdagen för "behovet av kraftfulla insatser" för "att få till stånd en (sådan) ordning".

I propositionen 1987/88:93 om djurskyddslag m.m. meddelades dock att regeringen inte avsåg att framlägga något förslag med anledning av riksdagsuttalandet. Efter nytt motionskrav uttalade sig riksdagen våren 1988 för att regeringen borde "till förnyat övervägande ta upp spörsmålet".

I svar på fråga av mig uppgav statsrådet Wallström den 20 oktober 1988 att konsumentverket snarast skulle ges i uppdrag att utreda frågan. I redovisningen för riksdagens skrivelser 1988/89:75 av den 10 november 1988 uppgavs att riksdagens begäran var "slutbehandlad", vilket är mycket anmärkningsvärt.

Jag vill fråga statsrådet Margot Wallström:

När kommer regler om att kosmetiska och hygieniska preparat skall märkas med uppgift om de testats på djur?

1989/90:453 av *Karin Starrin* (c) till statsrådet Anita Gradin om regeringens ställningstagande till EG-kommissionens förslag om patent på liv:

EG-kommissionen har presenterat vad man anser bör vara förhållningen till möjligheten att få patent på liv. Sverige har yttrat sig över EG-kommissionens förslag om patent på liv. Yttrandet är gjort via EFTA.

Varför har detta yttrande från den svenska regeringen hemlighållits?

1989/90:454 av *Karin Starrin* (c) till jordbruksministern om bedömningen av riskerna med odling av gentekniskt förändrade växter:

Sedan centern tog initiativ i bioteknikfrågan har regeringen börjat agera litet i frågan. Tyvärr präglas handlandet av att man inte riktigt vet vad man skall göra.

Den 15 februari i år fattade regeringen beslut om att införa tillstånd för att odla gentekniskt förändrade växter. Enligt beslutet skall lantbruksstyrelsen göra en riskbedömning av odlingen innan tillstånd kan ges. Odlingen skall inte få innebära risker för omgivningen eller för miljön. Denna riskbedömning ställer stora krav på lantbruksstyrelsen.

Med anledning av detta frågar jag statsrådet Hellström:

Vilken kompetens har lantbruksstyrelsen att genomföra riskbedömningar av detta slag?

Prot. 1989/90:82
9 mars 1990

---

5 § Kammaren åtskildes kl. 12.02.

In fidem

OLOF MARCUSSON

/Gunborg Apelgren

Innehållsförteckning

Fredagen den 9 mars

1 § Hänvisning av ärenden till utskott.	1
2 § Bordläggning	1
3 § Meddelande om interpellation 1989/90:140 av Anders Björck (m) om den framtida radio/TV- politiken	2
4 § Meddelande om frågor 1989/90:451 av Gudrun Schyman (vpk) om regeringens ställ- ningstagande till EG-kommissionens förslag om patent på liv	3
1989/90:452 av Martin Olsson (c) om märkning av kosmetiska preparat, som testats på djur	4
1989/90:453 av Karin Starrin (c) om regeringens ställningsta- gande till EG-kommissionens förslag om patent på liv.	4
1989/90:454 av Karin Starrin (c) om bedömningen av riskerna med odling av gentekniskt förändrade växter.	4